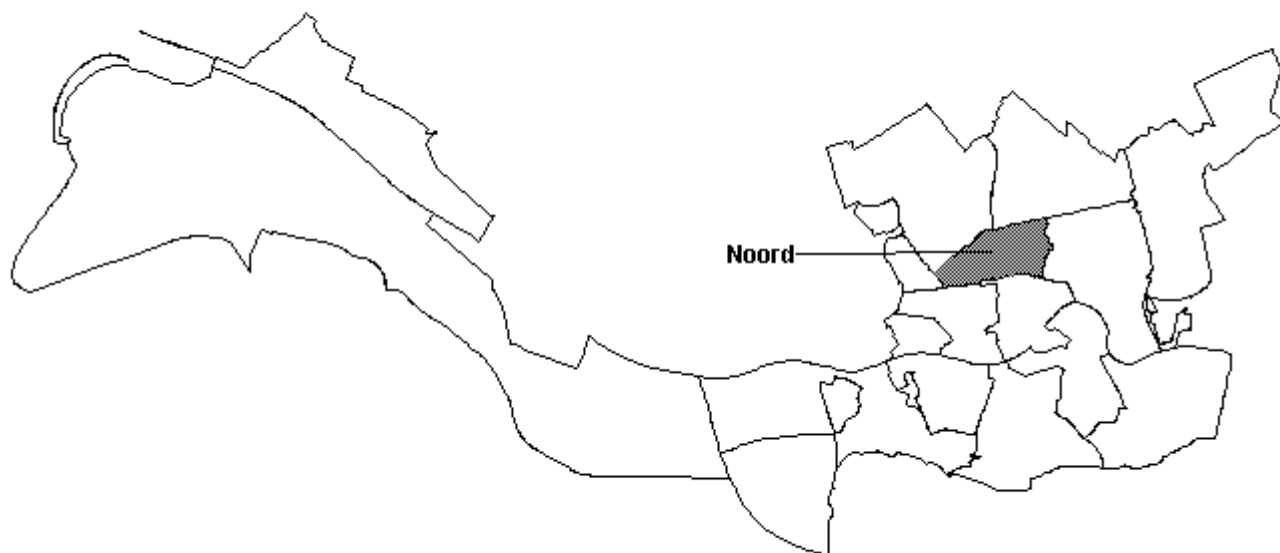

Gezondheidsenquête 2008

De gezondheid van volwassenen in deelgemeente Noord Wijkrapportage (CBS-buurt)

Augustus 2009
GGD Rotterdam-Rijnmond

Bianca Stam
Gea Schouten
Berdi Christiaanse

Voorwoord

In dit rapport vindt u de resultaten van de gezondheidsenquête 2008. Dit onderzoek wordt één keer per vier jaar door de GGD Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd. Inwoners van 16 jaar en ouder zijn benaderd voor deelname aan het onderzoek. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in alle tien de gemeenten die deel uitmaken van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond: Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen. In de vragenlijst stonden vragen die met de gezondheid te maken hebben. Zo zijn er vragen opgenomen over lichamelijke gezondheid, bewegen, roken, alcoholgebruik, mantelzorg, sociale contacten en de woonomgeving.

In het kader van IWAP (Integrale Wijkactieplannen) zijn per deelgemeente overzichten van de gezondheid op wijkniveau gemaakt. Dit wijkrapport geeft een beeld van de gezondheidssituatie van de inwoners van deelgemeente Noord.

In november 2009 verschijnt daarnaast het gemeenterapport met Rotterdamse cijfers. Gelijktijdig komt er een rapport uit waarbij de gezondheid van inwoners uit de vier grote steden worden vergeleken. Naast deze rapporten is ook een naslagwerk gemaakt. In dit naslagwerk, 'Onderzoeksmethode gezondheidsenquête 2008 en gezondheid in relatie tot achtergrondkenmerken', wordt dieper ingegaan op de gebruikte onderzoeksmethodiek. Tevens wordt in bovengenoemde rapportage de relatie van de uitkomstmaten met diverse achtergrondvariabelen, zoals leeftijd, geslacht, etnische herkomst en opleiding weergegeven. De belangrijkste uitkomsten van deze analyses worden vermeld in het gemeenterapport.

Ik hoop dat het rapport voldoet aan uw verwachtingen en dat de resultaten een handreiking kunnen bieden voor het ontwikkelen en het uitvoeren van het gezondheidsbeleid van uw deelgemeente.

Mw. Prof. Dr. M.C.H. Donker
Algemeen directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	5
Leeswijzer	5
1 Bevolkingssamenstelling.....	7
2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden.....	9
3 Leefstijl.....	11
4 Zorggebruik en mantelzorg	14
5 Woonomgeving	15
6 Huiselijk geweld	17
7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten	18
Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren.....	19

Leeswijzer

In dit rapport worden percentages gepresenteerd over algemene en psychische gezondheid, leefstijl, eenzaamheidsgevoel, zorggebruik en de leefomgeving van de inwoners van deelgemeente Noord. Deze percentages worden per wijk (CBS-buurt) weergegeven en worden vergeleken met de percentages die horen bij de gehele deelgemeente waartoe ze behoren: deelgemeente Noord.

Omdat we uitspraken doen over de hele bevolking van de deelgemeente en de inwoners van de wijken binnen de deelgemeente, maken we op basis van de steekproef een schatting van het werkelijke percentage. In een aantal tabellen is een 95% betrouwbaarheidsinterval weergegeven. De kans dat het werkelijke percentage binnen de grenzen van het interval ligt, is 95%. Hoe dichter de grenzen bij elkaar liggen, hoe nauwkeuriger het werkelijke percentage benaderd wordt.

Wanneer er wordt gesproken over verschillen (hoger of lager, meer of minder) tussen de wijken is er sprake van een statistisch significant verschil (niet verklaard door toeval). Alle significante verschillen worden in de tabellen vetgedrukt. Daarnaast wordt er bij ieder significant verschil ook gekeken of er na een correctie voor leeftijd en geslacht nog sprake is van een significant verschil. Als dat het geval is, wordt dit in de tabel aangegeven met een sterretje (*). Een aantal percentages zijn minder betrouwbaar omdat het aantal respondenten minder is dan vijf. Voor de duidelijkheid worden deze percentages aangeduid met een hekje (#).

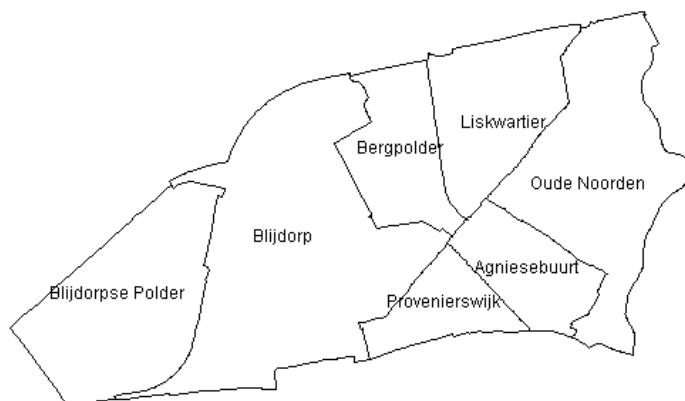
Een uitleg bij de gepresenteerde uitkomstmaten vindt u in bijlage 1.

De deelgemeente Noord is vergeleken met het gemiddelde van Rotterdam. Als op deelgemeenteniveau de gegevens van 2008 worden vergeleken met gegevens van 2005 dan gaat het om de groep inwoners van 16 tot en met 84 jaar. Het percentage voor 2008 wijkt dan af van het percentage in de tabel, omdat het hier gaat om inwoners van 16 jaar en ouder. Alleen als er sprake is van een toe- of afname ten opzichte van 2005 wordt dit in de tekst genoemd.

1 Bevolkingssamenstelling

De deelgemeente Noord bestaat uit zeven wijken en er wonen bijna 50.000 mensen. Voor dit rapport zijn twee wijken samengevoegd tot één wijk, namelijk Blijddorp en Blijddorpsepolder. Dit gebied wordt in dit rapport Blijddorp genoemd. Deelgemeente Noord is een relatief jong gebied; meer dan de helft van de inwoners is jonger dan 35 jaar. Met name in Bergpolder wonen veel 16 tot 35-jarigen; ruim de helft van de inwoners zit in deze leeftijdsgroep. In Blijddorp wonen relatief veel ouderen van 75 jaar en ouder. De helft van de inwoners in de deelgemeente is allochtoon. In de Agniese buurt en het Oude Noorden wonen de meeste allochtonen; in deze wijken heeft twee derde van de inwoners een allochtone afkomst. In de deelgemeente Noord wonen meer mensen met een hoge opleiding in vergelijking met de andere deelgemeenten. In Noord heeft twee derde van de inwoners een betaalde werkkring. In de Provenierswijk heeft slechts 57,7% een betaalde werkkring. De wijk in Noord met het hoogste percentage met een betaalde werkkring is Bergpolder (72,2%). Van de inwoners van de deelgemeente geeft 11% aan schulden te moeten maken en 10% moet spaarmiddelen aanspreken om rond te komen. Beide percentages zijn vergelijkbaar met Rotterdam.

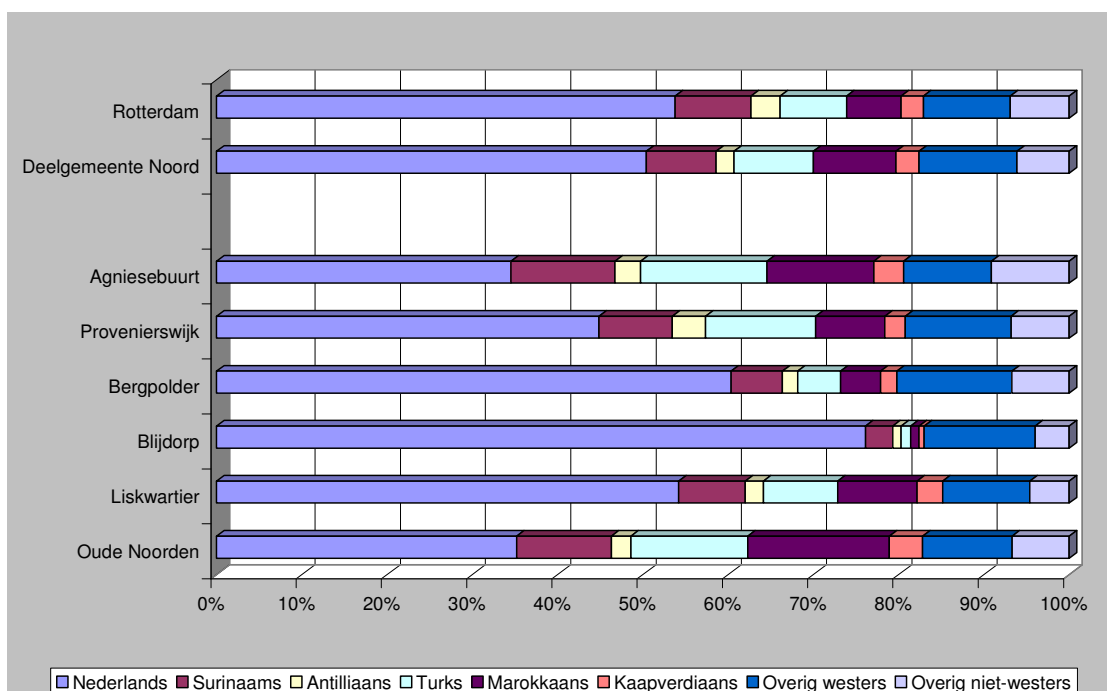

Tabel 1.1 Aantal inwoners in de deelgemeente Noord naar leeftijdsgroep en wijk

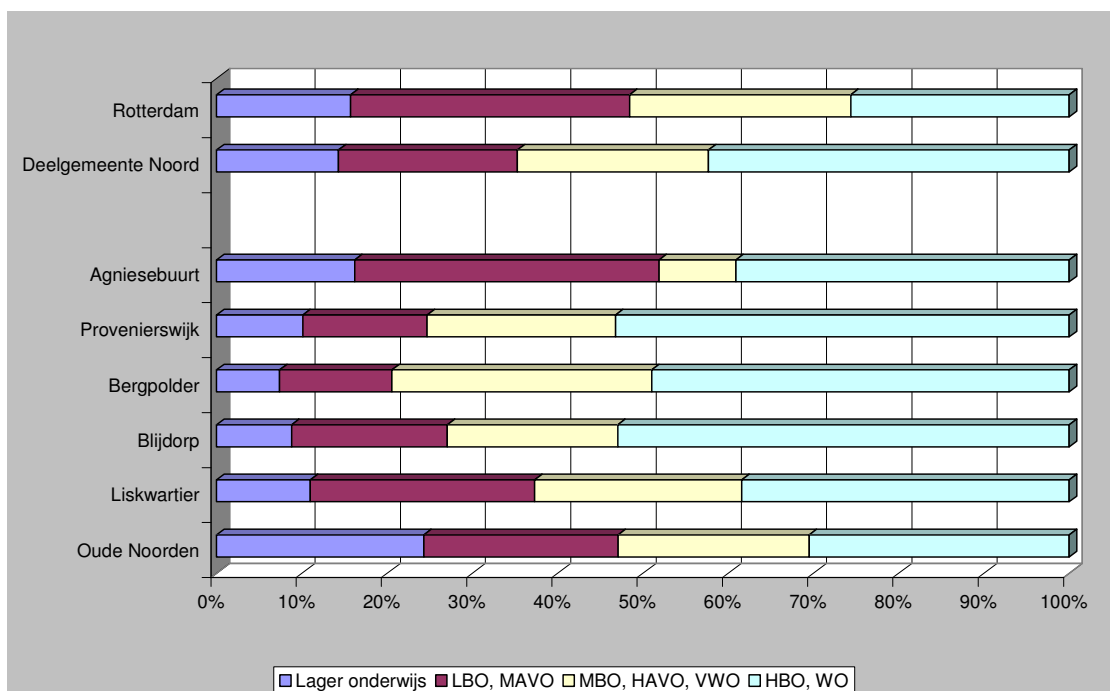
	Inwoners	0 tot 16 jaar	16 tot 35 jaar	35 tot 55 jaar	55 tot 75 jaar	75 jaar en ouder	Respondenten
	n	%	%	%	%	%	n
Rotterdam	582.949	17,8	28,6	28,4	17,9	7,3	5.935
Noord	49.429	15,4	37,9	27,7	14,6	4,5	434
Wijken							
Agniese buurt	4.074	16,8	37,8	25,4	17,1	2,9	53
Provenierswijk	4.421	14,3	39,2	26,3	14,5	5,5	62
Bergpolder	7.450	10,1	52,1	23,7	11,3	2,8	56
Blijddorp ¹	9.397	10,9	37,2	28,8	14,7	8,5	88
Liskwartier	7.341	17,4	34,0	29,3	14,3	5,0	81
Oude Noorden	16.746	19,3	33,3	29,0	15,3	3,0	94

Bron: GBA Rotterdam peildatum 1 januari 2008.

¹ Deze wijk bestaat uit de wijken Blijddorp en Blijddorpsepolder.

Figuur 1.1 Herkomst van de inwoners van de wijken in Noord (GBA Rotterdam, 1 januari 2008)

Figuur 1.2 Opleidingsniveau van de inwoners van 16 jaar en ouder per wijk (gezondheidsenquête 2008)

2 Lichamelijke gezondheid en psychisch welbevinden

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid is het oordeel van de respondent over zijn of haar eigen gezondheid. In Noord ervaart 18% van de inwoners de eigen gezondheid als matig of slecht. In het Oude Noorden ervaart men de gezondheid vaker als matig of slecht. Eén op drie inwoners vindt zijn gezondheid matig of slecht. In Blijdorp wonen juist minder mensen die hun gezondheid als matig of slecht ervaren (10%).

Tabel 2.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of slecht ervaren gezondheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	18,7	17,6 - 19,9
Deelgemeente Noord	18,4	14,5 - 23,1
Wijken		
Agniesebuurt	14,5	7,2 - 27,0
Provenierswijk	10,4	4,7 - 21,3
Bergpolder	12,1	5,5 - 24,5
Blijdorp	10,4*	5,5 - 19,0
Liskwartier	15,0	8,7 - 24,6
Oude Noorden	32,3*	22,3 - 44,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Chronische ziekten en aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van 23 ziekten en aandoeningen ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts. In Noord heeft 56% van de inwoners minstens één van de gevraagde ziekten of aandoeningen. Van de inwoners met minimaal één ziekte of aandoening voelt bijna twee op de drie inwoners zich belemmerd bij het uitvoeren van de dagelijkse bezigheden thuis, op school, op het werk of in de vrijetijdsbesteding. In tabel 2.2 is het voorkomen van een selectie van de nagevraagde ziekten en aandoeningen per wijk te zien. Artrose komt relatief weinig voor in vergelijking met de andere deelgemeenten in Rotterdam. Dit verschil is echter te verklaren door verschillen in leeftijd- en geslacht. Na correctie hiervoor verdwijnt dit verschil. Hetzelfde geldt voor incontinentie (niet in tabel). Tussen de wijken zijn geen verschillen waarneembaar. In vergelijking met 2005 komen onder 16 tot 85-jarigen in de deelgemeente Noord minder aandoeningen aan elleboog, pols en hand voor (14,8% vs. 7,7%). Ook depressie is in vergelijking met 2005 afgenomen (17,2% vs. 10,1%). In Liskwartier is het voorkomen van migraine afgenomen in vergelijking met 2005 (24,8% vs. 11,9%).

Tabel 2.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een ziekte of aandoening

	Rotterdam	Deelgemeente Noord	Agniesebuurt	Provenierswijk	Bergpolder	Blijdorp	Liskwartier	Oude Noorden
	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹
Suikerziekte	5,9	6,5	7,8 [#]	4,5 [#]	8,6 [#]	7,1	8,8	4,1
Migraine	15,2	16,3	16,0	11,9	16,6	11,5	11,9	22,7
Hoge bloeddruk	16,4	12,7	16,7	9,9	8,8	14,3	9,4	15,0
Astma	9,1	11,1	5,8 [#]	11,4 [#]	5,7 [#]	11,3	12,0	14,8
Aandoening aan rug	11,5	9,8	7,8 [#]	16,8	4,6 [#]	10,3	6,2	12,4
Artrose	15,1	11,4	11,3 [#]	19,8	4,0 [#]	14,6	9,5	11,4
Aandoening aan nek / schouder	10,7	12,4	12,6	3,1 [#]	7,0	14,2	13,4	16,5
Aandoening aan elleboog / pols / hand	7,8	7,9	8,6 [#]	5,5 [#]	2,7 [#]	9,1	3,8 [#]	12,0
Depressie	11,0	10,0	17,5	8,0	6,3 [#]	8,9	5,2 [#]	13,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Psychisch welbevinden

Met 10 vragen is bepaald hoeveel risico iemand heeft op een depressie. Meer dan de helft van de inwoners van deelgemeente Noord heeft een matig of hoog risico op depressie. Dit is hoger dan in de rest van Rotterdam. Dit lijkt veroorzaakt te worden door mannen met een matig risico op depressie, hoewel het verschil tussen mannen in de deelgemeente en in Rotterdam niet significant is.

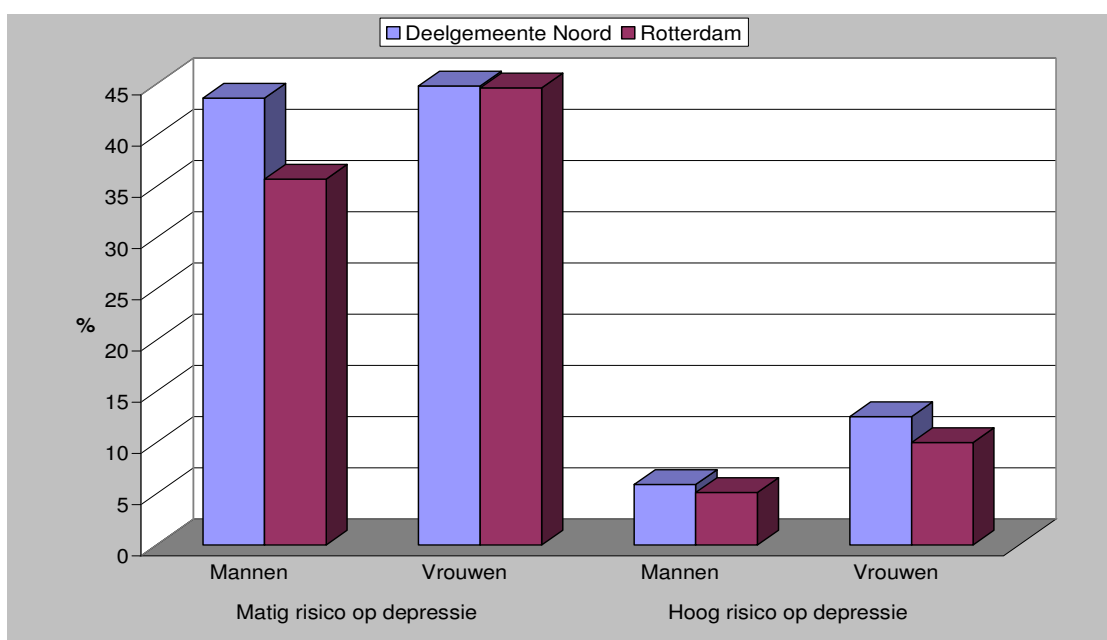
Tabel 2.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met een matig of hoog risico op depressie

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	48,0	46,4 - 49,5
Deelgemeente Noord	53,5*	48,0 - 59,0
Wijken		
Agniesebuurt	53,6	39,6 - 67,1
Provenierswijk	50,3	37,0 - 63,6
Bergpolder	48,2	34,2 - 62,5
Blijdorp	53,2	41,9 - 64,1
Liskwartier	49,2	37,8 - 60,6
Oude Noorden	59,6	46,8 - 71,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Figuur 2.1 Percentage mannen en vrouwen van 16 jaar en ouder met een matig of hoog risico op depressie

Eenzaamheid

Ruim veertig procent van de inwoners in de deelgemeente Noord is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. In het Oude Noorden is het percentage eenzamen hoger dan in de andere wijken. Als rekening gehouden wordt met de verschillende leeftijdsopbouw en geslachtsverdeling, dan is het percentage eenzamen in Blijdorp lager dan in de rest van de wijken. Onder 16 tot 85-jarigen is ten opzichte van 2005 de eenzaamheid in de deelgemeente (54,6% vs. 41,3%) en in de wijk Bergpolder (50,9% vs. 28,1%) afgenomen.

Tabel 2.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matige tot zeer ernstige eenzaamheid

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,2	40,6 - 43,7
Deelgemeente Noord	41,5	36,0 - 47,2
Wijken		
Agniesebuurt	48,3	34,4 - 62,4
Provenierswijk	41,3	28,9 - 54,9
Bergpolder	29,1	17,8 - 43,8
Blijdorp	31,7*	22,1 - 43,1
Liskwartier	41,6	30,4 - 53,6
Oude Noorden	53,3*	40,4 - 65,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

3 Leefstijl

Manier van leven

In de deelgemeente Noord vindt één op de drie inwoners zijn manier van leven 'niet gezond / niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'. In het Oude Noorden is dit percentage hoger dan in de andere wijken, namelijk 44,9%.

Tabel 3.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat de manier van leven niet gezond / niet ongezond of (zeer) ongezond vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	32,7	31,2 - 34,1
Deelgemeente Noord	35,4	30,2 - 41,0
Wijken		
Agniesebuurt	32,1	20,3 - 46,8
Provenierswijk	33,1	21,6 - 47,1
Bergpolder	30,8	19,3 - 45,3
Blijdorp	31,3	21,9 - 42,5
Liskwartier	29,9	20,5 - 41,2
Oude Noorden	44,9*	32,9 - 57,6

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Overgewicht

In de deelgemeente Noord heeft 29,8% van de inwoners matig overgewicht en 9,3% heeft obesitas. Blijdorp valt positief op, omdat daar slecht 5,7% obesitas heeft. Het aandeel mensen met matig overgewicht in Blijdorp lijkt wel hoger te zijn, dit is echter niet statistisch significant hoger. In de Agniesebuurt is het aandeel mensen van 16 tot 85 jaar met overgewicht afgenomen ten opzichte van 2005 (43,3% vs. 23,3%).

Tabel 3.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder met matig overgewicht of obesitas

	Matig overgewicht (BMI 25-30)		Obesitas (BMI ≥ 30)	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	33,6	32,1 - 35,0	14,4	13,3 - 15,5
Deelgemeente Noord	29,8	24,8 - 35,4	12,6	9,3 - 16,9
Wijken				
Agniesebuurt	23,4	13,5 - 37,3	17,5	8,5 - 32,8
Provenierswijk	21,0	12,6 - 33,1	10,2	4,6 - 21,3
Bergpolder	23,2	13,1 - 37,7	13,3	6,5 - 25,4
Blijdorp	36,1	26,1 - 47,4	5,7*	2,3 - 13,4
Liskwartier	25,6	16,4 - 37,7	9,7	4,8 - 18,7
Oude Noorden	35,6	24,3 - 48,7	17,7	10,1 - 29,2

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Lichaamsbeweging

Aan de hand van meerdere vragen over het beweeggedrag kan worden bepaald hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen voldoen aan de NNGB als ze op minimaal vijf dagen van de week een half uur matig intensief actief zijn. Twee van de vijf inwoners uit Noord voldoet niet aan de NNGB.

Tabel 3.3 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat niet voldoet aan de beweegnorm

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	42,7	41,2 - 44,2
Deelgemeente Noord	40,1	34,7 - 45,7
Wijken		
Agniesebuurt	33,1	21,4 - 47,4
Provenierswijk	37,3	25,7 - 50,6
Bergpolder	30,3	18,7 - 45,2
Blijdorp	35,7	25,7 - 47,1
Liskwartier	50,3	38,8 - 61,7
Oude Noorden	46,5	34,3 - 59,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Roken

Bijna één op de drie inwoners uit Noord rookt. Dit is vergelijkbaar met de andere deelgemeenten in Rotterdam. Ook tussen de wijken zijn geen verschillen aantoonbaar

Tabel 3.4 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat rookt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	27,9	26,5 - 29,3
Deelgemeente Noord	28,6	23,7 - 34,2
Wijken		
Agniesebuurt	37,2	24,4 - 51,9
Provenierswijk	25,2	15,6 - 37,9
Bergpolder	26,1	15,2 - 40,9
Blijdorp	23,5	15,1 - 34,5
Liskwartier	26,2	17,3 - 37,6
Oude Noorden	33,4	22,2 - 46,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

Alcoholgebruik

Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. In de deelgemeente Noord is 12% van de inwoners een overmatige drinker.

Tabel 3.5 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat overmatig drinkt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	9,0 - 10,9
Deelgemeente Noord	12,0	8,6 - 16,5
Wijken		
Agniesebuurt	6,2 [#]	1,9 - 18,5
Provenierswijk	18,1	10,3 - 22,9
Bergpolder	12,4	5,4 - 26,2
Blijdorp	13,2	6,7 - 24,3
Liskwartier	11,0	5,0 - 22,7
Oude Noorden	11,1	4,9 - 23,1

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Drugsgebruik

Het percentage inwoners van 16 tot 55 jaar van de deelgemeente Noord dat ooit of in het jaar voorafgaand aan het onderzoek cannabis heeft gebruikt, is hoger dan in de rest van Rotterdam. Vierenveertig procent heeft ooit cannabis gebruikt en 17% heeft in het jaar voor het onderzoek cannabis gebruikt. In Bergpolder is het percentage inwoners dat ooit cannabis heeft gebruikt hoger dan in de deelgemeente, namelijk 61,4%.

In de deelgemeente heeft 16,2% van de inwoners van 16 tot 55 jaar wel een harddrugs gebruikt. Dit percentage is hoger dan in de andere deelgemeenten. Het percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in het afgelopen jaar harddrugs heeft gebruikt is in de deelgemeente (6%) vergelijkbaar met de rest van Rotterdam (3,7%).

Tabel 3.6 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat ooit harddrugs gebruikt heeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	9,9	8,7 - 11,2
Deelgemeente Noord	16,2*	12,1 - 21,3
Wijken		
Agniesebuurt	16,0	7,3 - 31,5
Provenierswijk	23,7	13,6 - 38,1
Bergpolder	25,6	14,3 - 41,4
Blijdorp	16,8	8,8 - 29,6
Liskwartier	15,5	8,4 - 26,9
Oude Noorden	8,6 [#]	3,1 - 22,0

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Seksueel risicogedrag

17,6% van de 16 tot 55-jarigen uit de deelgemeente Noord heeft in de afgelopen 12 maanden seks gehad met losse partner(s). Een losse partner is een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was. Dit percentage is hoger dan in de andere deelgemeenten. In vergelijking met de rest van Rotterdam heeft de groep 25 tot 35 jaar uit Noord vaker seks met losse partner(s). Ongeveer de helft van de mensen dat seks heeft met losse partner(s), gebruikt hierbij niet altijd een condoom.

Tabel 3.7 Percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in de afgelopen 12 maanden seks heeft gehad met losse partner(s)

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,7	9,6 - 12,1
Deelgemeente Noord	17,6*	12,8 - 23,8
Wijken		
Agniesebuurt	15,1	5,7 - 34,2
Provenierswijk	16,9	8,5 - 30,7
Bergpolder	26,7	14,4 - 44,1
Blijdorp	13,0	5,9 - 26,3
Liskwartier	11,3	5,4 - 22,0
Oude Noorden	19,8	9,6 - 36,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

4 Zorggebruik en mantelzorg

Zorggebruik

In het jaar voorafgaand aan het onderzoek is 69,7% van de inwoners van de deelgemeente Noord bij de huisarts geweest, 65,5% is bij de tandarts geweest en 8,4% heeft contact gehad met de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). In vergelijking met 2005 hebben in Liskwartier minder mensen contact gehad met de tandarts. In 2005 gaf 85,6% van de inwoners van 16 tot 85 jaar aan contact te hebben gehad met de tandarts, terwijl dat in 2008 58,8% was.

Tabel 4.1 Percentage inwoners van 16 en ouder in het afgelopen jaar contact heeft gehad met de huisarts, tandarts en GGZ of AMW

	Huisarts		Tandarts		GGZ / AMW	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	73,7	72,3 - 75,0	67,2	65,8 - 68,6	8,8	7,9 - 9,7
Deelgemeente Noord	69,7	64,4 - 74,6	65,5	60,0 - 70,7	8,4	5,8 - 11,9
Wijken						
Agniesebuurt	74,8	60,4 - 85,2	69,8	55,2 - 81,3	6,8 [#]	2,5 - 17,5
Provenierswijk	62,9	50,0 - 74,2	66,3	52,9 - 77,5	3,0 [#]	0,7 - 11,7
Bergpolder	70,0	55,7 - 81,3	71,8	57,2 - 82,9	6,3 [#]	2,4 - 15,7
Blijdorp	69,2	57,9 - 78,5	70,0	58,7 - 79,3	8,3	3,9 - 16,8
Liskwartier	75,7	64,8 - 84,1	58,8	46,9 - 69,7	7,5	3,5 - 15,4
Oude Noorden	67,7	55,1 - 78,1	60,9	48,3 - 72,3	12,0	6,3 - 21,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Mantelzorg

9,3% van de inwoners in deelgemeente Noord gaf op het moment van het onderzoek mantelzorg.

Tabel 4.2 Percentage inwoners van 16 en ouder dat momenteel mantelzorg geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	10,2	9,3 - 11,3
Deelgemeente Noord	9,3	6,4 - 13,3
Wijken		
Agniesebuurt	10,5 [#]	3,8 - 25,6
Provenierswijk	10,3	4,3 - 22,9
Bergpolder	3,5 [#]	1,0 - 11,6
Blijdorp	9,9	5,0 - 18,7
Liskwartier	5,5 [#]	2,0 - 14,0
Oude Noorden	13,0	6,3 - 24,9

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

5 Woonomgeving

Tevredenheid woning en woonomgeving

In de deelgemeente Noord geeft 80,6% een voldoende aan de woning en 79,2% geeft een voldoende aan de woonomgeving. Beide percentages zijn lager dan in de andere deelgemeenten. In Blijdorp wordt vaker een voldoende aan de woning en woonomgeving gegeven dan in de andere wijken. In het Oude Noorden geeft men vaker een onvoldoende aan de woonomgeving dan in de andere wijken.

Het percentage inwoners dat aangeeft een probleem te hebben met wonen / huisvesting is hoger in deelgemeente Noord dan in de rest van Rotterdam (15% in Noord vs. 11,4% in Rotterdam). Dit verschil is verklaarbaar door verschillen in leeftijd en geslacht. Tussen de wijken in de deelgemeente zijn geen verschillen aantoonbaar.

Tabel 5.1 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan de woning en woonomgeving

	Woning		Woonomgeving	
	% ¹	95% BI ²	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	87,9	86,8 - 88,9	85,4	84,3 - 86,5
Deelgemeente Noord	80,6*	75,6 - 84,7	79,2*	74,0 - 83,6
Wijken				
Agniesebuurt	89,4	77,0 - 95,5	83,9	70,6 - 91,9
Provenierswijk	76,0	63,0 - 85,4	79,6	66,8 - 88,3
Bergpolder	70,9	56,4 - 82,1	76,4	62,4 - 86,4
Blijdorp	90,4*	81,8 - 95,2	91,4*	82,4 - 96,0
Liskwartier	84,9	74,1 - 91,8	80,2	69,3 - 87,9
Oude Noorden	75,8	63,2 - 85,0	70,2*	56,8 - 80,8

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Milieuproblemen in de buurt

De respondenten is gevraagd om aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren. In de deelgemeente Noord ervaart men vaker overlast door geluid, luchtvervuiling en milieubelasting door verkeer. In de Agniesebuurt heeft men vaker last van rommel op straat dan in de andere wijken. In de Provenierswijk heeft men vaker overlast door geluid, terwijl men in het Oude Noorden vaker last heeft van hondenpoep.

In de deelgemeente hebben inwoners van 16 tot 55 jaar vaker last van geluidsoverlast veroorzaakt door treinen en burens. In de wijken Agniesebuurt en Provenierswijk heeft men vaker dan gemiddeld in de deelgemeente last van geluidsoverlast door treinen. In de wijken Bergpolder en Blijdorp heeft men vaker last van geluidshinder door burens.

Tabel 5.2 Percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat last heeft van rommel op straat, hondenpoep, geluidsoverlast, luchtvervuiling en milieubelasting door verkeer

	Rotterdam	Deelgemeente Noord	Agniesebuurt	Provenierswijk	Bergpolder	Blijdorp	Liskwartier	Oude Noorden
	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹	% ¹
Rommel op straat	40,2	43,4	60,3*	39,2	43,0	31,0*	45,1	48,0
Hondenpoep	36,9	41,5	37,1	22,8*	44,2	28,3*	36,7	58,9*
Geluidsoverlast	32,0	40,1*	45,5	60,3*	42,8	36,2	31,4	37,6
Luchtvervuiling	18,3	25,0*	23,2	22,0	21,5	23,0	22,3	31,0
Milieubelasting door verkeer	16,5	23,8*	33,5	24,3	34,4	19,2	25,7	17,4
Geluidshinder door treinen ²	7,7	11,9*	25,1*	34,8*	6,2 [#]	11,8	14,9	3,4 [#]
Geluidshinder door burens ²	36,1	47,5*	46,9	56,7	63,6*	61,8*	48,8	27,2*

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² Geluidsoverlast ervaren door inwoners van 16 tot 55 jaar

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

[#] De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie (n < 5).

Groen in de buurt

In de deelgemeente Noord is het percentage inwoners van 16 jaar en ouder dat een voldoende geeft aan het groen in de buurt lager dan in de rest van Rotterdam. Iets meer dan de helft van de inwoners (55,8%) geeft een voldoende aan het groen, terwijl in Rotterdam twee derde van de inwoners een voldoende geeft. In de Agniesebuurt en in Blijdorp geeft men vaker een onvoldoende aan het groen in de buurt in vergelijking met de rest van de deelgemeente. In Blijdorp wordt vaker een voldoende aan het groen in de buurt gegeven.

Tabel 5.3 Percentage inwoners van 16 en ouder dat het groen in de buurt een voldoende geeft

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,3	65,9 - 68,7
Deelgemeente Noord	55,8*	50,2 - 61,1
Wijken		
Agniesebuurt	35,3*	22,9 - 50,1
Provenierswijk	47,5	34,6 - 60,8
Bergpolder	58,7	44,8 - 71,3
Blijdorp	83,4*	72,8 - 90,3
Liskwartier	52,7	40,9 - 64,2
Oude Noorden	44,5*	32,4 - 57,3

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Sociale cohesie

Driekwart van de inwoners van de deelgemeente Noord ervaart de sociale cohesie in de wijk als laag. Dit is lager dan in de andere deelgemeenten. In het Oude Noorden wordt in vergelijking met de andere wijken de sociale cohesie vaker laag gevonden; 86,8% ervaart de sociale cohesie als laag.

Tabel 5.4 Percentage inwoners van 16 en ouder dat de sociale cohesie in de wijk laag vindt

	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	67,0	65,6 - 68,4
Deelgemeente Noord	74,2*	69,5 - 78,5
Wijken		
Agniesebuurt	74,6	62,0 - 84,0
Provenierswijk	67,9	54,8 - 78,7
Bergpolder	78,8	63,8 - 88,7
Blijdorp	60,4*	48,8 - 70,9
Liskwartier	66,9	55,1 - 76,9
Oude Noorden	86,8*	76,7 - 93,0

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

Veiligheidsgevoelens

Het percentage inwoners dat zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig voelt, is hoger in de deelgemeente Noord dan gemiddeld in Rotterdam. Ruim twee derde (71,2%) van de inwoners in Noord voelt zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig tegenover 63,8% van de Rotterdammers. Tussen de wijken in de deelgemeente konden geen verschillen worden aangetoond. Het percentage inwoners in Noord dat zich overdag wel eens onveilig voelt (39,1%), is vergelijkbaar met Rotterdam.

Ventilatie in de woning

Aan de respondenten van 16 tot 55 jaar is gevraagd naar het soort ventilatiesysteem dat in de woning aanwezig is en hoelang er per etmaal in de winter gelucht of geventileerd wordt in de woonkamer, slaapkamer, badkamer en keuken. Op basis hiervan is geconcludeerd welk percentage van de inwoners in diverse leefruimten onvoldoende gebruik maakt van ventilatiesystemen. In de deelgemeente Noord is het percentage inwoners dat onvoldoende ventileert in de badkamer hoger dan in de rest van Rotterdam (72,7% in de deelgemeente vs. 62,1% in Rotterdam). In Bergpolder wordt door meer inwoners onvoldoende geventileerd dan in de rest van de deelgemeente; 92,2% ventileert niet voldoende in de badkamer. In de Agniesebuurt ventileert men beter; toch ventileert 44,9% onvoldoende. De percentages inwoners in de deelgemeente die onvoldoende in de woonkamer (64,2%), de slaapkamer (53,6%) en in de keuken (51,6%) ventileren, zijn vergelijkbaar met Rotterdam.

6 Huiselijk geweld

In de deelgemeente Noord geeft 11,4% van de inwoners aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Dit is hoger dan in de andere deelgemeenten. Dit verschil is echter te verklaren door verschillen in leeftijd en geslacht, wanneer hiervoor gecorrigeerd wordt, verdwijnt het verschil. Vrouwen uit de deelgemeente zeggen vaker ooit slachtoffer te zijn geweest dan vrouwen uit de rest van Rotterdam.

Tabel 6.1 Percentage inwoners van 16 en ouder dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld

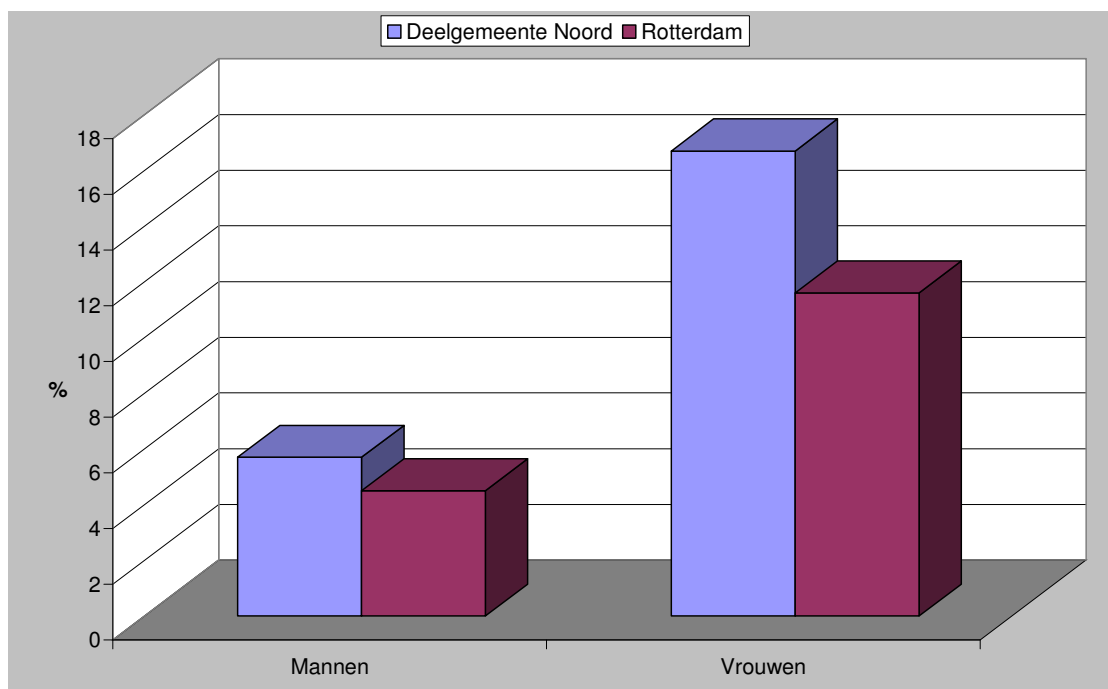
	% ¹	95% BI ²
Rotterdam	8,2	7,4 - 9,1
Deelgemeente Noord	11,4	8,3 - 15,5
Wijken		
Agniesebuurt	7,3 [#]	2,7 - 18,2
Provenierswijk	7,7	3,1 - 18,0
Bergpolder	6,1 [#]	2,3 - 15,0
Blijdorp	8,0	4,1 - 15,2
Liskwartier	16,0	9,1 - 26,5
Oude Noorden	16,8	9,2 - 28,7

¹ Gewogen percentage, vetgedrukte percentages wijken significant af van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente.

² 95% betrouwbaarheidsinterval.

* Verschilt significant van de rest van Rotterdam of van de rest van de deelgemeente na correctie voor leeftijd en geslacht.

De aantallen zijn te laag om betrouwbare uitspraken te doen over significantie ($n < 5$).

Figuur 6.1 Percentage mannen en vrouwen dat ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld

7 Samenvatting en belangrijkste uitkomsten

De gezondheid van de inwoners van de deelgemeente Noord is voor veel gezondheidsmaten vergelijkbaar met de rest van Rotterdam. Bijna één op de vijf inwoners ervaart zijn gezondheid als matig of slecht. In het Oude Noorden wonen relatief veel inwoners die hun gezondheid als matig of slecht ervaren (32%), terwijl de ervaren gezondheid van inwoners van Blijdorp juist beter is (10%). Eén op de drie inwoners vindt zijn manier van leven niet gezond, niet ongezond of (zeer) ongezond. In het Oude Noorden is dit zelfs 45%.

Ruim de helft van de inwoners heeft minstens één chronische ziekte of aandoening en twee derde van hen voelt zich in het dagelijkse leven belemmerd door deze ziekte of aandoening. In vergelijking met 2005 is een afname te zien in het percentage inwoners met aandoeningen aan de elleboog, pols of hand. Ook het percentage inwoners met depressie is afgenomen ten opzichte van 2005. Ondanks de afname van depressie, is het percentage mensen met een matig of hoog risico op depressie hoger dan in de rest van Rotterdam. Ruim veertig procent van de inwoners is matig tot (zeer) ernstig eenzaam. In het Oude Noorden is het percentage eenzamen hoger, namelijk 53%.

De leefstijl van de inwoners is grotendeels vergelijkbaar met Rotterdam. Toch blijft aandacht voor een gezonde leefstijl belangrijk aangezien 42% van de inwoners te zwaar is, 40% onvoldoende beweegt, 29% rookt en 12% overmatig alcohol gebruikt. Het aandeel inwoners van 16 tot 55 jaar dat ooit harddrugs heeft gebruikt, is hoger in de deelgemeente dan in de rest van Rotterdam. Verder is het percentage inwoners van 16 tot 55 jaar dat in het afgelopen jaar seks heeft gehad met een losse partner hoger dan elders in de stad.

Het zorggebruik is vergelijkbaar met de rest van de stad. Alleen in Liskwartier is ten opzichte van 2005 een afname te zien in het tandartsgebruik.

De woning en de woonomgeving wordt slechter beoordeeld dan in de rest van Rotterdam. In het Oude Noorden geeft 30% een onvoldoende aan de woonomgeving. In Blijdorp beoordeelt men de woning en de woonomgeving vaker met een voldoende dan in de rest van Noord. Het percentage inwoners dat aangeeft een probleem te hebben met wonen / huisvesting is hoger in deelgemeente Noord dan in Rotterdam. In de deelgemeente heeft men vaker overlast door geluid (met name in Provenierswijk), luchtvervuiling en milieubelasting door verkeer dan in de andere wijken. Zestig procent van de inwoners van de Agniesebuurt ervaart hinder door rommel op straat en bijna 60% van de inwoners van het Oude Noorden heeft last van hondenpoep. De inwoners van 16 tot 55 jaar hebben vaker last van geluidshinder veroorzaakt door treinen (met name in Agniesebuurt en Provenierswijk) en burens (met name in Bergpolder en Blijdorp). Er wordt in de deelgemeente minder vaak een voldoende aan het groen in de buurt gegeven. Ook de sociale cohesie wordt door inwoners van de deelgemeente vaker als laag beoordeeld; driekwart van de inwoners van Noord vindt de cohesie in de buurt laag. In het Oude Noorden is dit zelfs 87%. Het percentage inwoners dat zich 's avonds of 's nachts wel eens onveilig voelt, is hoger in de deelgemeente dan in de rest van Rotterdam.

In de deelgemeente geven meer mensen aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Dit verschil is te verklaren door verschillen in leeftijdsopbouw en geslachtverdeling in de deelgemeente. Vrouwen uit de deelgemeente zeggen vaker ooit slachtoffer te zijn geweest dan vrouwen uit de rest van Rotterdam.

Bijlage 1 Toelichting bij indicatoren

Opleiding

Er is gevraagd naar de hoogst voltooide afgeronde opleiding.

Werksituatie

Er is gevraagd welke situatie het meest van toepassing is op de respondent. Men kon kiezen uit: 'betaald werken' (32, 20-32, 12-20, <12 uur per week), 'met pensioen', 'werkloos / werkzoekend', 'arbeidsongeschikt', 'bijstandsuitkering', 'fulltime huisman/huisvrouw' of 'ik volg onderwijs / studeer'.

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid van de respondenten is nagevraagd met de volgende vraag: 'Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?'. Deze vraag kon beantwoord worden met 'uitstekend', 'zeer goed', 'goed', 'matig' en 'slecht'.

Chronische aandoeningen

In de vragenlijst hebben respondenten aangegeven welke van de ziekten en aandoeningen (23 stuks) ze in de afgelopen 12 maanden hebben gehad en of deze zijn vastgesteld door een arts.

Risico op depressie

Om een beeld te krijgen van de psychische gezondheid is een vragenset van 10 vragen (K10) in de vragenlijst opgenomen. De K10 is een maat voor psychische gezondheid en meet in het bijzonder depressieve klachten in de maand voorafgaand aan het onderzoek. Aan de hand van de uitkomsten van de K10 kan bepaald worden hoeveel risico (hoog, matig, weinig of geen) iemand heeft op een depressie.

Eenzaamheid

De cijfers over eenzaamheid zijn gebaseerd op de eenzaamheidsschaal van de Jong et al (1985). Deze schaal bestaat uit 11 vragen die zowel op de sociale als emotionele eenzaamheid betrekking hebben. Bij sociale eenzaamheid wordt een ondersteunend netwerk gemist met als gevolg gevoelens van verveling en doelloosheid en bij emotionele eenzaamheid wordt het missen van intieme relaties bedoeld wat leidt tot gevoelens van verlatenheid en intens verdriet. De score op de eenzaamheidsschaal wordt in 4 klassen ingedeeld: niet eenzaam (0-2), matig eenzaam (3-8), ernstig eenzaam (9-10) en zeer ernstig eenzaam (11). De laatste drie klassen worden samengevoegd tot de groep 'eenzamen' (3-11).

Manier van leven

Met de volgende vraag in de vragenlijst is gekeken hoe gezond de respondenten hun eigen manier van leven vinden: 'Hoe gezond vindt u alles bij elkaar genomen uw manier van leven?'. De antwoordmogelijkheden op deze vraag zijn: 'zeer gezond', 'gezond', 'niet gezond, niet ongezond', 'ongezond' of 'zeer ongezond'.

Overgewicht

Een maat voor overgewicht is de Body Mass Index (BMI). Op basis van het lichaamsgewicht en de lengte van een persoon kan de BMI berekend worden ($\text{gewicht} / \text{lengte}^2$). Bij een BMI groter dan of gelijk aan 25 is er sprake van overgewicht. Is de BMI groter dan of gelijk aan 30, dan is er sprake van obesitas (ernstig overgewicht).

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Aan de hand van meerdere vragen naar verschillende vormen van lichaamsbeweging en de duur hiervan, kan berekend worden hoeveel procent van de inwoners voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Volwassenen (18 jaar en ouder) voldoen aan deze norm als ze op minimaal vijf dagen (nog beter zou zijn op alle dagen) van de week een half uur matig intensief actief zijn. Voorbeelden van matig intensieve activiteiten zijn sport, fietsen van en naar het werk of school, stevig wandelen en tuinieren. Ook kan men lichamelijk actief zijn op het werk of door het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden.

Overmatig alcohol gebruik

In de vragenlijst zijn meerdere vragen opgenomen over het gebruik van alcohol. Naast de vraag of de persoon wel of niet alcohol drinkt, werd gevraagd naar de frequentie en het aantal glazen dat er per keer gemiddeld gedronken wordt. Indien mannen meer dan 21 glazen alcoholische drank per week drinken en vrouwen meer dan 14 glazen worden zij beschouwd als overmatige drinkers. Dit begrip zegt dus iets over het gemiddelde drinkgedrag.

Harddrugs

In de vragenlijst is gevraagd of mensen de volgende middelen (harddrugs) wel eens (ooit) gebruikt hebben: heroïne, cocaïne, amfetamine, LSD en XTC bedoeld. Harddrugs zijn schadelijker voor het lichaam dan cannabis.

Seksueel risicogedrag

Er werd gevraagd naar het hebben van seksueel contact met vaste en / of losse partners en het condoomgebruik bij seksuele contacten met losse partners. Onder seksueel contact werd in dit onderzoek het volgende verstaan: anale seks, vaginale seks en / of orale seks. Een losse partner is in de vragenlijst omschreven als 'een partner waarmee de respondent geen vaste relatie heeft of waarbij de relatie binnen 3 maanden weer over was'.

Zorggebruik

Er is gevraagd of men in de afgelopen 12 maanden zelf contact had gehad met de huisarts, tandarts, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Het zorggebruik GGZ en AMW zijn samengevoegd tot één indicator.

Mantelzorg

Mantelzorg is in de enquête omschreven als de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving, zoals een partner, ouder, kind, buurman of –vrouw, vriend(in), als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen, aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald.

Tevredenheid woning en woonomgeving

In de vragenlijst is de vraag gesteld hoe tevreden de respondent is met zijn of haar woonomgeving en woning. De tevredenheid met de woonomgeving en woning moest worden uitgedrukt in een rapportcijfer (1=zeer ontevreden en 10=zeer tevreden).

Milieuproblemen in de wijk

De respondenten is gevraagd om van een lijst met 12 onderwerpen aan te geven wat de drie grootste (milieu)problemen zijn die ze in hun wijk ervaren.

Sociale cohesie

Op basis van vijf vragen over de wijk waar in de respondent woont, kan inzicht worden gekregen in de mate van sociale cohesie in de wijk. Aan de hand van de antwoorden op de vijf vragen wordt een gemiddelde score voor sociale cohesie in de wijk berekend. Hoe lager de score, hoe ongunstiger men de sociale cohesie in de wijk beoordeelt. Wijken zijn op basis van de score ingedeeld in wijken met een lage, gemiddelde of hoge sociale cohesie.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is in de vragenlijst omschreven als geweld dat door iemand uit de huiselijke kring wordt gepleegd (gezinsleden, familieleden, (ex)partners, huisvrienden). Slachtoffers en daders van geweld kunnen zowel vrouwen, kinderen als mannen zijn. Het kan gaan om psychisch of emotioneel geweld (getreiterd, gekleineerd of uitgescholden worden), lichamelijk geweld (mishandeld, geschopt en geslagen), ongewenste seksuele toenadering (seksueel getinte opmerkingen en ongewenst aangeraakt) en / of seksueel geweld (aangerand of verkracht).